

Struktura zaměstnanosti Jihomoravský kraj

Obsah

1	Vybrané základní údaje pro Jihomoravský kraj	2
2	Struktura zaměstnanosti.....	3
2.1	ZASTOUPENÍ PROFESNÍCH TŘÍD V JIHOMORAVSKÉM KRAJI – PODLE CZ-ISCO	4
2.2	ZAMĚSTNANOST VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH V JIHOMORAVSKÉM KRAJI – PODLE CZ-NACE	5
2.3	STRUKTURA ZAMĚSTNANÝCH PODLE POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ V JIHOMORAVSKÉM KRAJI – PODLE CZ-ISCE.....	6
2.4	VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANÝCH V JIHOMORAVSKÉM KRAJI – PODLE CZ-ISCED	7

1 Vybrané základní údaje pro Jihomoravský kraj

Tab. 1: Vybrané základní údaje pro rok 2020 a 2019

Ukazatel	Jihomoravský kraj	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2020	1 195 327	10 701 777
Průměrný věk obyvatel v roce 2020	42,6	42,6
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	79,3%	79,2%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	85,0%	85,5%
Podíl ekonomicky aktivních žen	73,3%	72,6%
Míra nezaměstnanosti	2,4%	2,7%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných	17,5%	21,4%
Makroekonomické údaje (rok 2019)		
Podíl kraje na tvorbě HDP	10,5%	-
HDP na 1 obyvatele (průměr ČR = 100 %)	93,9%	100,0%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Webová stránka kraje: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje:
<https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=402394&TypeID=2>

2 Struktura zaměstnanosti

Pro popsání struktury zaměstnanosti v Jihomoravském kraji a její porovnání se strukturou zaměstnanosti v České republice jsou použity čtyři národní klasifikace, které vycházejí z mezinárodních klasifikací.

- Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO¹ je založena na dvou hlavních principech, a to na druhu pracovního místa a na úrovni dovedností. V tomto srovnání jsou z CZ-ISCO převzaty hlavní třídy profesí.
- Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE² dělí ekonomické činnosti tak, že každé ekonomicky aktivní jednotce přiřazuje kód NACE. Zde se využívá první úroveň klasifikace CZ-NACE, která se označuje alfabetským kódem.
- Klasifikace CZ-ISCE³ definuje postavení v zaměstnání. Pro účely zpracování tohoto shrnutí jsou z klasifikace převzaty skupiny, a to v podobě, ve které s nimi pracuje Český statistický úřad.
- CZ-ISCED⁴ je klasifikace vzdělání, která uspořádává vzdělávací programy a jejich odpovídající kvalifikace do vzdělávacích úrovní a oborů. V tomto přehledu jsou využity úrovně ISCED.

Shrnutí pro kraj

Rozložení zaměstnaných obyvatel podle hlavních tříd profesí není v rámci celé České republiky a Jihomoravského kraje příliš odlišné. V České republice je relativně větší zastoupení (o 3,4 p. b.) ve třídě **8 Obsluha strojů a zařízení, montéři**. V Jihomoravském kraji je častěji zastoupena třída profesí **2 Specialisté** (o 3,2 p. b.). Ve zbylých třídách profesí jsou rozdíly v rozložení mezi Českou republikou a Jihomoravským krajem nižší než 1,0 p. b. (srovnání podle CZ-ISCO)

V rámci celé České republiky a Jihomoravského kraje nenastávají příliš vysoké rozdíly ani v zastoupení zaměstnaných podle odvětví. V České republice i v Jihomoravském kraji je **relativně nejčastěji zastoupeno odvětví C - Zpracovatelský průmysl** (v obou případech tvoří více než čtvrtinu celkové naplněnosti). (srovnání podle CZ-NACE)

Velké rozdíly mezi Českou republikou a Jihomoravským krajem se neprojevují ani při srovnání rozložení ekonomicky aktivních osob podle postavení v zaměstnání. V obou případech tvoří **zaměstnanci, včetně členů produkčních družstev více než čtyři pětiny ekonomicky aktivních osob**. V České republice i v Jihomoravském kraji jsou zaměstnanci častěji zaměstnáni ve službách než v průmyslu. (srovnání podle CZ-ISCE)

Z porovnání obyvatel Jihomoravského kraje a celé České republiky podle kategorie vzdělání vyplývá, že v Jihomoravském kraji je relativně **více zaměstnaných obyvatel s vysokoškolským vzděláním** (30,8 %) a relativně **méně zaměstnaných obyvatel se středním vzděláním s maturitou** (35,3 %). Zatímco v celé České republice je čtvrtina zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním (25,1 %) a více než třetina se středním vzděláním s maturitou (37,7 %). (srovnání podle CZ-ISCED)

¹ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCO: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-zamestnani-cz-isco-n-f4yhpe3xt8>

² Více informací ke klasifikaci CZ-NACE: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_ekonomickyh_cinnosti_cz_nace

³ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCE: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_postaveni_v_zamestnani_cz_icse-

⁴ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCED: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

2.1 Zastoupení profesních tříd v Jihomoravském kraji – podle CZ-ISCO

Klasifikace CZ-ISCO je národní statistická klasifikace, která vychází z mezinárodní klasifikace ISCO-08. Slouží ke sledování struktury zaměstnanosti. Jednotlivá zaměstnání jsou do jednotlivých hlavních tříd řazena podle podobnosti vykonávané práce a potřebné kvalifikace.

Rozložení hlavních tříd profesí je v Jihomoravském kraji a v rámci ČR podobné. Nejzásadnější rozdíly v zastoupení jednotlivých tříd jsou patrné u tříd **2 Specialisté** a **8 Obsluha strojů a zařízení, montéři**. Třída 2 je relativně více zastoupena v Jihomoravském kraji (o 3,2 p. b.) a třída 8 v ČR (o 3,4 p. b.).

Při porovnání zastoupení mužů a žen v jednotlivých třídách profesí v Jihomoravském kraji a v rámci celé ČR se opět projevují spíše **podobné tendence**. Ženy jsou nejčastěji zastoupeny ve třídě 5 Pracovníci ve službách a prodeji (22,7 % v Jihomoravském kraji; 22,2 % v ČR) a ve třídě 2 Specialisté (22,0 % v Jihomoravském kraji, 19,9 % v ČR). Muži v obou případech relativně nejvíce naplňují třídu 7 Řemeslníci a opraváři (23,6 % v Jihomoravském kraji a 25,3 % v ČR).

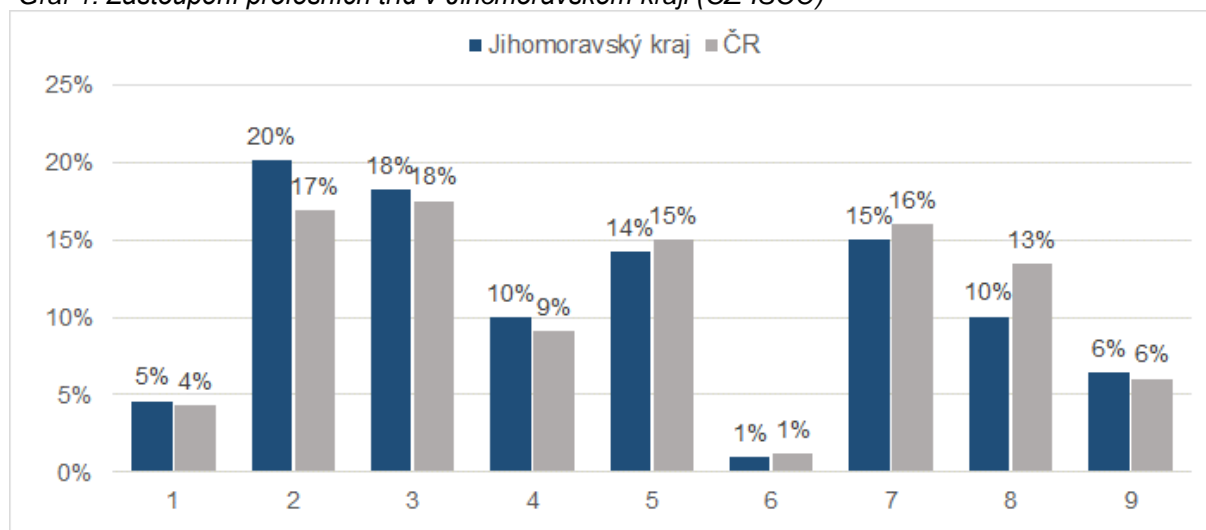
Tab. 2: Zastoupení profesních tříd v Jihomoravském kraji (CZ-ISCO)

Hlavní třída profesí	Jihomoravský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
1 Zákodárci a řídicí pracovníci	4,6%	6,8%	1,9%	4,3%	5,5%	2,7%
2 Specialisté	20,2%	18,7%	22,0%	16,9%	14,6%	19,9%
3 Techničtí a odborní pracovníci	18,3%	18,9%	17,5%	17,5%	17,5%	17,5%
4 Úředníci	10,0%	4,2%	17,3%	9,2%	3,6%	16,2%
5 Pracovníci ve službách a prodeji	14,2%	7,4%	22,7%	15,0%	9,3%	22,2%
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,0%	1,1%	0,8%	1,2%	1,4%	0,9%
7 Řemeslníci a opraváři	15,0%	23,6%	4,1%	16,0%	25,3%	4,1%
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	10,1%	14,3%	4,6%	13,4%	17,8%	7,9%
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	6,4%	4,3%	9,1%	6,0%	4,2%	8,4%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Tučně jsou zvýrazněné profesní třídy s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Jihomoravským krajem a celou ČR

Graf 1: Zastoupení profesních tříd v Jihomoravském kraji (CZ-ISCO)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

2.2 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Jihomoravském kraji – podle CZ-NACE

Klasifikace CZ-NACE, klasifikace ekonomických činností, vychází z klasifikace NACE, která je používaná v Evropské Unii. Slouží k porovnatelnosti statistických dat v rámci celé Evropské unie. Každé statistické jednotce, která vykonává ekonomickou činnost, je přiřazen kód NACE podle její hlavní ekonomické činnosti.

Rozložení podle klasifikace NACE je v Jihomoravském kraji a v rámci celé ČR **podobné**. V obou případech je nejvíce zastoupeno odvětví **C - Zpracovatelský průmysl** (obojí více než čtvrtina z celku).

Tab. 3: Zaměstnanost v odvětvích v Jihomoravském kraji (NACE-CZ)

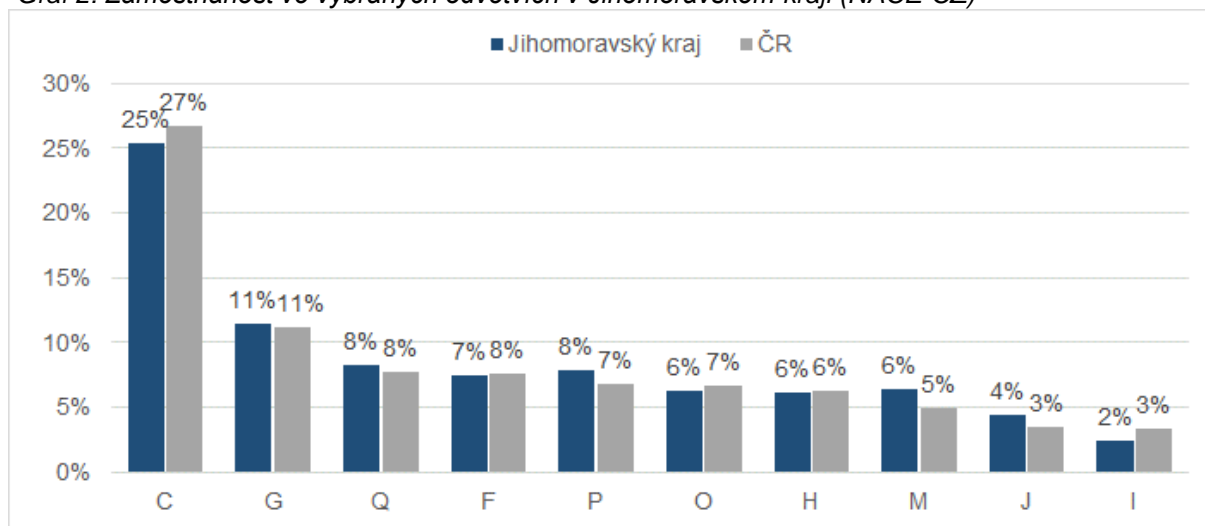
Odvětví	Jihomoravský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	2,6%	3,1%	1,9%	2,6%	3,4%	1,6%
B Těžba a dobývání	0,1%	0,2%	-	0,6%	0,9%	0,2%
C Zpracovatelský průmysl	25,3%	31,0%	18,2%	26,7%	31,6%	20,5%
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,1%	1,3%	1,0%	1,1%	1,5%	0,6%
E Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	1,2%	1,6%	0,8%	1,3%	1,7%	0,7%
F Stavebnictví	7,4%	12,2%	1,4%	7,6%	12,3%	1,6%
G Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	11,4%	8,9%	14,6%	11,1%	9,0%	13,9%
H Doprava a skladování	6,1%	7,8%	4,0%	6,2%	8,3%	3,6%
I Ubytování, stravování a pohostinství	2,5%	1,7%	3,4%	3,3%	2,5%	4,3%
J Informační a komunikační činnosti	4,3%	6,5%	1,6%	3,4%	4,7%	1,8%
K Peněžnictví a pojišťovnictví	2,2%	1,9%	2,5%	2,2%	1,8%	2,8%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	0,6%	0,5%	0,7%	0,8%	0,8%	0,8%
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	6,3%	6,0%	6,8%	4,9%	4,5%	5,5%
N Administrativní a podpůrné činnosti	2,4%	2,0%	2,8%	2,6%	2,3%	2,9%
O Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	6,3%	5,7%	7,0%	6,6%	6,4%	7,0%
P Vzdělávání	7,9%	4,0%	12,8%	6,8%	2,8%	11,9%
Q Zdravotní a sociální péče	8,2%	2,9%	14,8%	7,7%	2,7%	14,1%
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,4%	1,5%	1,4%	1,7%	1,6%	1,9%
S Ostatní činnosti	1,9%	1,1%	2,8%	1,8%	1,0%	2,9%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Rozdíly v naplněnosti jednotlivých odvětví v Jihomoravském kraji oproti celé ČR jsou **minimální**. Nejvyšší rozdíly jsou patrné v odvětví C - Zpracovatelský průmysl (o 1,4 p. b.) ve prospěch ČR a v odvětví M – profesionální, vědecké a technické činnosti (o 1,4 p. b.) ve prospěch Jihomoravského kraje.

Při porovnání zastoupení mužů a žen v Jihomoravském kraji je zřejmé, že ženy jsou výrazně častěji zastoupeny v odvětví **Q - Zdravotní a sociální péče** (o 11,9 p. b.) a **P - Vzdělávání** (o 8,8 p. b.). Muži naopak v Jihomoravském kraji dominují v odvětvích **F - Stavebnictví** (o 10,8 p. b.) a **C - Zpracovatelský průmysl** (o 12,7 p. b.). V celorepublikovém srovnání tyto trendy přetrvávají.

Graf 2: Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Jihomoravském kraji (NACE-CZ)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

2.3 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Jihomoravském kraji – podle CZ-ISCE

Klasifikace CZ-ISCE je národní klasifikace vycházející z mezinárodní klasifikace postavení v zaměstnání ISCE-93. CZ-ISCE klasifikuje obsazená pracovní místa v konkrétním časovém období a ekonomicky aktivní osoby podle jejich vztahů k pracovním místům.

Nejširší skupina lidí má v zaměstnání postavení **zaměstnanec**, včetně **členů produkčních družstev**. Celkem v Jihomoravském kraji spadá do této kategorie 84,3 % zaměstnaných, přičemž v ČR je to 83,1 % zaměstnaných. Více než polovinu ekonomicky aktivních osob (51,9 %) v Jihomoravském kraji tvoří zaměstnanci ve službách, v celé České republice je to necelá polovina (49,0 %).

Tab. 4: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Jihomoravském kraji (CZ-ISCE)

Postavení v zaměstnání	Jihomoravský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	84,3%	81,3%	88,0%	83,1%	79,7%	87,4%
z toho v průmyslu	30,3%	38,1%	20,4%	32,2%	39,8%	22,5%
z toho ve službách	51,9%	40,8%	66,0%	49,0%	37,5%	63,6%
Zaměstnavatelé	2,3%	3,0%	1,3%	2,9%	4,0%	1,4%
z toho v průmyslu	0,9%	1,4%	-	0,9%	1,5%	0,1%
z toho ve službách	1,4%	1,6%	1,1%	1,8%	2,3%	1,3%
Pracující na vlastní účet	12,8%	15,4%	9,6%	13,5%	16,1%	10,2%
z toho v průmyslu	4,0%	6,7%	0,5%	4,0%	6,6%	0,7%
z toho ve službách	8,4%	8,1%	8,8%	8,9%	8,6%	9,3%
Pomáhající rodinní příslušníci	0,6%	0,2%	1,1%	0,5%	0,2%	1,0%

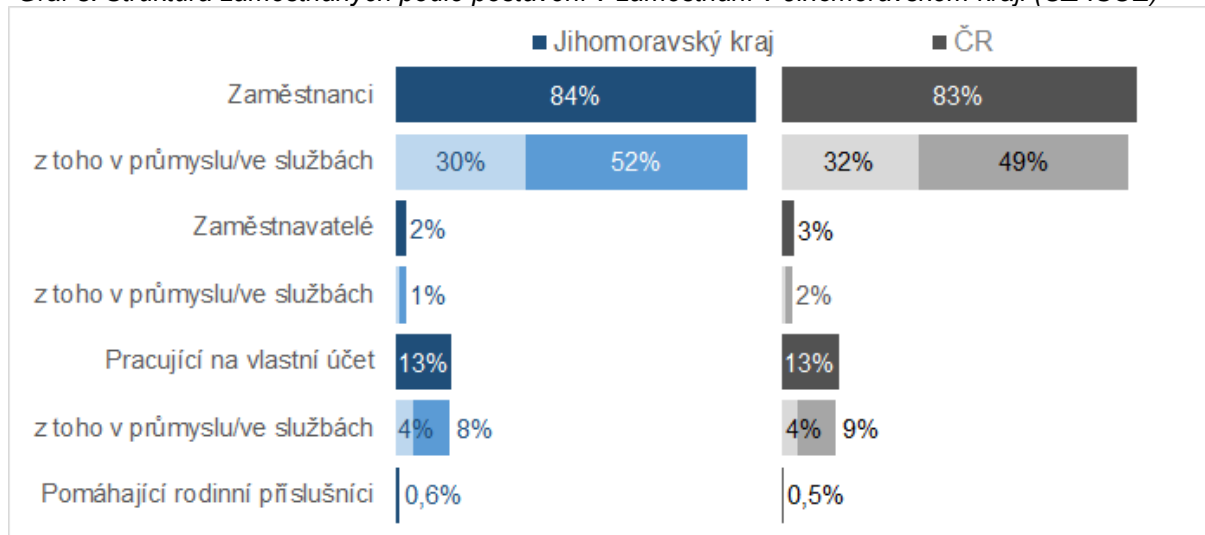
Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Druhou, i když výrazně méně početnou skupinou, jsou **pracující na vlastní účet**. Poměr pracujících na vlastní účet v Jihomoravském kraji (12,8 %) a v rámci celé České republiky (13,5 %) je podobný. V rámci

Jihomoravského kraje i v celé České republice se častěji podniká ve **službách**. Méně početná je skupina **zaměstnavatelů**, kterých je v Jihomoravském kraji i v rámci celé České republiky méně než 3,0 %. Nejmenší skupinu tvoří pomáhající rodinní příslušníci, těch se v rámci Jihomoravského kraje i v celé České republice vyskytuje méně než 1,0 %.

V rámci celé České republiky jsou **ženy** procentně **více zastoupeny** v kategorii **zaměstnanců**, včetně členů produkčních družstev, a to převážně ve službách. **Muži** jsou častěji **zaměstnavateli**. Tento trend v zastoupení postavení v zaměstnání podle pohlaví je aplikovatelný i na Jihomoravský kraj.

Graf 3: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Jihomoravském kraji (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

2.4 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Jihomoravském kraji – podle CZ-ISCED

Klasifikace vzdělání CZ-ISCED vychází z mezinárodní klasifikace ISCED. Tato klasifikace nejprve zařazuje vzdělávací programy a poté klasifikuje jejich kvalifikace, tedy oficiální potvrzení o úspěšném ukončení vzdělávacího programu.

V Jihomoravském kraji je **vyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** (30,8 %) než v rámci celé České republiky (25,1 %). Naopak v kraji žije mírně nižší podíl zaměstnaných se **středním vzděláním s maturitou** (35,3 %) oproti 37,7 % v celé České republice. Zbývající dvě kategorie dokončeného vzdělání vykazují podobné rozložení v ČR i v Jihomoravském kraji.

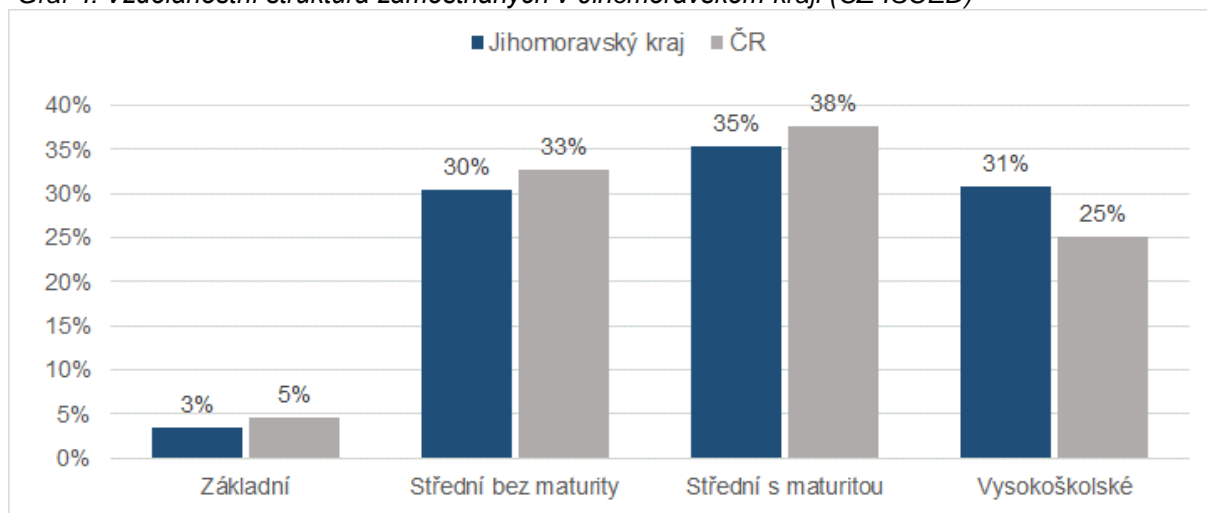
Tab. 5: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Jihomoravském kraji (CZ-ISCED)

Dokončené vzdělání	Jihomoravský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Základní	3,5%	3,0%	4,1%	4,6%	4,4%	4,8%
Střední bez maturity	30,5%	35,2%	24,5%	32,7%	38,0%	25,8%
Střední s maturitou	35,3%	32,3%	39,1%	37,7%	34,6%	41,6%
Vysokoškolské	30,8%	29,6%	32,3%	25,1%	23,0%	27,7%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Nejvyšší rozdíly v zastoupení mužů a žen lze nalézt u středního vzdělání bez maturity a středního vzdělání s maturitou. Ženy častěji než muži absolvují střední vzdělání s maturitou a naopak muži častěji ukončují své střední vzdělání bez maturity. Tento trend platí pro Jihomoravský kraj i pro celou Českou republiku. Tento rozdíl je pravděpodobně spojený s celkovým rozložením profesní struktury České republiky, jelikož oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání, po jehož absolvování žák obdrží výuční list. Tyto profese jsou v ČR stále spíše mužskou doménou.

Graf 4: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Jihomoravském kraji (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Vydal Národní pedagogický institut České republiky
Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, roku 2021

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky
najdete na www.npi.cz